

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

Listizhajavsakega I. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. Rokopis se ne vračajo Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravištvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon štev. 3040.

Prihodnja številka izide na 6 straneh.

Našim čitateljem.

Po kratkem prestanku je naš list zopet izšel. Zopet smo ga morali poživeti kot resničnega Vojnega invalida. Organizacija mu je dala novih moči, skrbeti pa bo morala, da kmalu zopet ne opeša. Zato morajo skrbeti naši vojni invalidi, ker list nosi njihovo ime, je njihovo stanovsko glasilo, za vsakega važen informator in neobhodno potreben glas v javnosti.

Zakaj se ima naš list boriti za svoj obstoj? Vsled nezavednosti in pomanjkanja solidarnosti! Organizacija je postavila našim vojnim žrtvam zelo nizko ceno, po kateri morejo dobivati prepotrebno jim stanovsko glasilo. Zaveda se, da je močna organizacija, ki ima po vseh krajih raztreseno članstvo, nemočča brez medsebojne zveze. To zvezo pa dela naš list, ki članom prinaša vse, kar je v našem vprašanju in organizaciji važnega in je potrebno, da ve vsak posamezni. Dostikrat čuti kdo posledice, ker ni vedel, kaj mora storiti. Zato pa mora sleherni član ali članica zadošiti tem pogojem za list, ki so malenkostni, drugače takoj manjka. Ako sta dva redna pa eden nereden, se pokaže takoj primanjkljaj, ki ga povzroči samo tak neredni zgarar.

Če vprašamo organizacije: Zakaj niste poslale vse naročnine? Odgovor je navadno povsod enak: »Pri nas se člani premalo zanimajo. Mnogo jih ne prejema več pokojnine, potem pa nočejo ničesar plačati. Sploh jih bo treba brisati!« — To je žalostno! Zato, ker nič ne dobi, potem pa ne more spraviti skupaj skozi celo leto onih borih 12 Din? S tem pokaže, da mu ni prav nič solidarnost in da ni čital nikdar z zanimanjem našega vprašanja, ki je zanj ravno tako velikega pomena za bodočnost kot za drugega, ki slučajno ima pokojnino. Tako brezbriznost morajo

naši čitatelji opustiti, potem bo naš list redno izhajal, ker se mu ne bo treba boriti, kdaj in koliko bo prejel na naročnini? Zato naj skrbje v prvi vrsti naše organizacije. Članstvu je treba razložiti in ga spomniti na dolžnost. Z ustavitvijo lista in energičnimi opominami smo dosegli toliko, da je dolg za nazaj po večini plačan. Čemu je bilo treba tega? Ali ne bi organizacije storile same od sebe svojo dolžnost? Vendar pa imamo še vedno nekatere organizacije, ki se popolnoma nič niso brigale, to je v Čakovcu, Domžalah, Gornji Radgoni, Konjicah, Kostanjevici in Slovenjgradcu.

Redne organizacije se pritožujejo in predlagajo, da naj se list izdaja samo za one naročnike, ki so redno plačali. Sklicujemo se na dolžnost, glasom sklepa oblastnega občnega zbora, ki velja za vse članstvo. Zato bo Oblastni odbor postopal v smislu dotičnih sklepov, ki veljajo za organizacije. Ker se bližamo novemu letu, bomo počakali, da se še vsi nedostatki uredijo. Ako ne, potem bomo naše glasilo razdelili samo med redno plačujoče, za druge pa izvajali organizacijske posledice.

Delegati so na sestanku pretekli mesec v Ljubljani pristali na to, da bodo naročnino do novega leta 1931 v naprej založili. Vse organizacije so dobile tozadavne račune. Želimo, da se to uredi in smo prepričani, da bodo sedaj po zopetnem izidu lista takoj poravnale, ker jih je že več v tem smislu odgovorilo. List bo redno izhajal kot mesečnik v nadi, da mu bodo organizacije takoj po novem letu dale potreben pogoj.

Toraj tovariši in tovarišice, vsak naj gleda na to, da naše stanovsko glasilo ne bo doživljalo več takih neprilik.

Naši delegati pri g. ministrskem predsedniku.

Ministrski predsednik general g. Peter Živković je posetil Dravsko banovino in dospel dne 9. novembra t. l. burno pozdravljen od številnega občinstva v Ljubljano. Sprejema na kolo-dvoru se je udeležila tudi skupina vojnih invalidov-članov našega združenja. Drugi dan 10. novembra t. l. je g. ministrski predsednik sprejemal različne društvene deputacije v banski palači.

Naš Oblastni odbor je pripravil v ta namen kratko spomenico v kateri je obrazložil glavne težkoče današnjega vprašanja vojnih žrtev. Tročlanska deputacija je zaprosila za avdijenco, pozdravila in se poklonila g. ministrskemu predsedniku ter mu izročila spomenico, ker je bilo razumljivo, da daljša debata poleg številnih deputacij ni mogoča. G. ministrski predsednik je naše odposlanca ljubeznivo sprejel in vzel našo spomenico, katere vsebino v naslednjem podajamo, naši javnosti.

Gospod general in ministrski predsednik!

Oblastnemu odboru združenja vojnih invalidov v Ljubljani je čast, da Vam o priliki poseta v Dravski banovini, ko se boste blagovolili zanimati za prilike in želje tukajšnjih prebivalcev, predložiti potom svoje deputacije sledeče želje invalidov, vdov in sirot

naše banovine, ki jih podajamo na kratko v

spomenici:

1. Invalidski zakon ne zadovoljuje vojnih žrtev, ker jim ne daje potrebne zaščite in pomoči. Njegova dodatna zakona o spremembah nista niti v najglavnejšem popravila stanja. Zato se naše združenje nadalje prizadeva, da bi doseglo v zakonjenje upravičenih invalidskih teženj. Napravilo je zopet svoje predloge za nov invalidski zakon, na temelju katerih prosi za nujno revizijo invalidskega vprašanja.

Glavna vprašanja, ki jih je treba popraviti so:

a) Zaščita invalidov-bolnikov in vojaških mirnodobskih invalidov, kateri so danes brez priznanja.

b) Odprava posledic sodnih kazni na prejetje invalidskih pravic in sicer vsaj prestopkov in pregreškov.

c) Zboljšanje podlage za presojo siromašnosti v obliki spremembe davčnega cenzusa, ki naj vpoštevava le glavne davke (zemljarino, zgradarino, obrtni davek). Vpoštevati bi bilo treba tudi stanje dohodkov in dolgov.

d) Priznanje, da mora prejemati gotovo temeljno invalidnino vsak invalid, vdova ali sirota in starši, dodatke pa le siromašni.

e) Zaščito pri državnih in samou-

pravnih in gotovih privatnih službah, ki se bo res uveljavljala.

f) Izključno priznanje vseh trafik vojnim žrtvam in odpravo nezaščitenih, katerih interesi niso ogroženi.

h) Priznanje in osiguranje sredstev za izobrazbo invalidov in siromašnih sirot po zavodih in izven njih.

i) Zboljšanje invalidske administracije in sodstva, odpravo raznih inštanec in poenostavljenje v svrhu hitrejšega reševanja.

j) Sprejemanje gotovih rokov, katere prizadeti niso po lastni krivdi zamudili.

k) Vpostavitve invalidskih domov, posebno pa hiralnice.

Dovoljujemo si opozoriti tudi na nekatera tekoča vprašanja, ki danes niso v redu.

2. Zavod za tuberkulozne na Golniku ne sprejema že več let nobenih invalidov, ker ni sredstev za plačilo. Nujno je potrebno zasigurati za to potrebna sredstva ter dotične invalide vpošklicati v zdravljenje.

3. Odkar so ukinjene invalidske šole, ne obstoja nobeno učenje invalidov in siromašnih sirot. Potrebno je

upravičenim reflektantom zasigurati pomoč v to svrhu. Banska uprava v Ljubljani hoče spremeniti bivši invalidski dom v zavod za izobrazbo siromašne dece in čaka na pristanek pristojnega ministrstva, kar je v našem interesu jako nujno vprašanje.

4. Ortopedski zavod v Ljubljani ima nezadostna sredstva za material in delavne moči. V prihodnjih budžetih je potrebno zasigurati predlagane potrebe, sicer invalidi ne dobijo vseh ortopedičnih pripomočkov in v zelo dolgih terminih, pri čemur zelo telesno trpe.

5. Naša želja je končno, da se združenje vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije nujno reorganizira kot velika državotvorna koristna humanitarna organizacija na temelju samouprave in z izdatnimi koncesijami in pomočjo za doseg svojega plemenitega in vzvišenega namena.

Prejmite gospod ministrski predsednik izraze našega najodličnejšega spoštovanja.

Za Združenje invalidov Dravske banovine:

Tajnik: Tomc l. r. Predsed.: Štefe l. r.

Po sprejemu pri g. ministrskem predsedniku.

Ko je g. ministrski predsednik sprejemal o priliki obiska v Ljubljani različne deputacije, se je zglasila tudi naša. Bila je sprejeta. Invalidi itak nikdar ne pridejo brez prošenj, zato je razumljivo, da je deputacija predložila na kratko naše želje in pritožbe. Za daljši razgovor ni bilo časa, zato smo pripravili spomenico in jo izročili g. ministrskemu predsedniku.

Kakor vedno, je tudi to pot pokazal g. ministrski predsednik vsestransko zanimanje za naše vprašanje. Kot najvišji oficir, dober poznavalec vojnih naporov in njihovih posledic, pozna g. ministrski predsednik vse potrebe vojnih žrtev. To nas navdaja s prepričanjem, da bodo naše želje in pritožbe našle razumevanje.

Izjavili smo, da pred kratkim izvršena revizija invalidskega vprašanja ni pokazala zaželjenih uspehov, na katere smo združene vojne žrtve toliko let zidale. Zato prosimo naprej in čakamo uslišanja. V našem vprašanju je mnogo nepravilnega in nerešenega, kar bi bilo vsaj za najnujnejšo zaščito potrebno. Imamo že dvakrat popravljen sedanji invalidski zakon. Zato se nam je mogoče nadejati še nadaljnega popravka. Zakona o izpremembah in dopolnitvah sta popravila le stanje nekaterih izmed

naših vrst, ne pa občega stanja vseh vojnih žrtev.

Želimo še vedno, da bi se s sodelovanjem našega združenja revidiralo invalidsko vprašanje.

Združenje vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije ima velike izkušnje in je dober poznavalec vsega položaja, ker vodi svoje včlanjene vojne žrtve v vseh njihovih detajlnih razmerah in potrebah skozi desetletje v mirni tolažbi, socialni borbi in samopomoči.

Pri tem svojem važnem humanitarnem delu, kljub slabim razmeram, ni pokazalo nikdar needinstva in je in bo ob vseh prilikah zastopalo kot eno svojih najvažnejših dolžnosti nacionalnost in jugoslovensko edinstvo.

Z veseljem gledamo vojne žrtve krasen napredek s krvjo odrešene domovine. Mirno vdane čakamo, da se bo poleg občega zboljšanja razmer jugoslovenskemu narodu, ki prihaja po Najvišji inicijativi in po neprecenljivem vodstvu našega g. ministrskega predsednika zboljšal tudi bedni položaj naših vojnih žrtev.

S temi mislimi in s takimi občutki v srcu se je predstavila naša delegacija g. ministrskemu predsedniku in oddala našo spomenico, ki naj bi našla mnogo nadejanega se odziva.

Naše delo za invalidsko vprašanje.

Zadnji čas je bilo zopet na dnevnem redu naše vprašanje in dobili smo obvestila, da se bo zboljšalo. Mislili smo na popolnoma nov invalidski zakon, ki naj bi vprašanje temeljito zboljšal. Sestavili smo zopet svoje predloge, toda predno smo jih mogli podkrepiti na merodajnem mestu, nas je presenetil nov dodatni invalidski zakon, ki ga danes v celem obsegu objavljamo.

Z njim se ni mnogo spremenilo. Naše želje zaenkrat niso še vpoštevane. Iz vsebine vidimo, da gre za zboljšanje položaja le gotovim našim skupinam, kar je razveseljivo, toda za popraviti bi bilo še mnogo.

Zboljšanje se tiče invalidov slepcev, katerim na ta način ni treba ravno dokazovati, kako so oslepelj samo, da niso od predvojne bolezn; umobolni dobivajo ako so v zavodu $\frac{1}{3}$ invalidnino, ostalo pa družine ako jih imajo? Invali-

di 100% z dodatkom bodo dobivali invalidnino in dodatke neglede na premoženjsko stanje ali višino davka, vdove državne uslužbenke, ki do sedaj niso ničesar prejemale, bodo dobivale invalidnino v kolikor spada na otroke, starši pa dobivajo podporo ko je drugi še živeči sin popolnoma nesposoben za hranilca (če pa imajo kakega sposobnega živečega sina, pa ne).

Sicer precej nerazumljiv ali važen je § 8 novega dodatka, ki daje možnost prejemati invalidnino tudi v inozemstvu živečim, kar je bilo po novem zakonu izključeno. S tem jih bo precej dobilo svoje pravice nazaj.

Davčni cenzus, ki najbolj odbija prejetje invalidnino, pa je zvišan od 120 Din na 200 Din samo za 100% in 9% invalide, za druge pa ostane nespremenjen.

Iz vsega tega zboljšanja je videti,

da zadeva jako majhno število oseb, celotne mase vojnih žrtev, ki ima svoje nujne potrebe, pa se ne tiče. Iz tega stališča je potrebno invalidsko vprašanje temeljito revidirati.

Ne smemo misliti, da zato nimamo nobenega izgleda več, ker je izšel po napovedani reviziji ta dodatni zakon. V kolikor smo informirani, se še vedno dela na reviziji invalidskega vprašanja in smo tudi mi napravili svoj načrt, ki ga moramo podpirati.

Načrt je izdelan po predlogih naših Krajevnih organizacij, ki so jih stavile pisмено in poslale svoje delegate dne 5. oktobra t. l., ko smo imeli v ta namen sestanek v Ljubljani.

Na tem sestanku smo premetrili vse paragrafe invalidskega zakona in si zabeležili različne predloge delegatov in pismenih vlog. Zanimanje za stvar je bilo veliko in videti je bilo, da so se tudi naše Krajevne organizacije pripravile k intenzivnemu delu za naše vprašanje.

Radi obširnosti ne moremo svojih predlogov objavljati v našem listu. To kar nam je neobhodno potrebno in kar bi po našem mnenju morali dobiti, smo vpoštevili v predlogih. Vsakemu našemu človeku je že itak znano, kaj nas teži, o čem vedno govorimo, da ne do-

bimo. Predlogi so izraz naših resolucij, kakršnih smo že toliko sprejeli. Vsak naj bo uverjen, da združene zastopa interese naše skupnosti v vsakem oziru in da se v prvi vrsti zaveda naše stanovske naloge, kako izboljšati in ublažiti naš položaj.

Te dni smo imeli zopet priliko, ko je posetil našo banovino sam g. ministrski predsednik. V kratki spomenici smo ga opozorili na naše predloge, za revizijo invalidskega vprašanja, katero smo mu o priliki poklonitve izročili. Spomenico prinašamo danes na drugem mestu.

Ker imamo vojne žrtve še vedno jako slabo vprašanje in so pri takem položaju že tudi na merodajnih mestih uvideli, da bi bilo treba popraviti še različno, zato moremo pričakovati, da naše prizadevanje ne bo zastoj.

Čakamo rešitev že nad leto dni, rednih pokojnin velika večina ne dobiva, tako, da vse izprašuje, ali bo kaj boljše in kdaj? Mnogo stvari čutimo, da so se poslabšale.

V tem položaju se zopet oglašamo, da je izboljšanje nujno potrebno in naši predniki najdejo razumevanje med obćim napredkom, ki ga je pokazala naša država v novi dobi.

lidnine ne sme biti večji ko invalidska podpora, določena za rodbine vojnih invalidov IV. skupine.

§ 4.

V § 11. se doda nov tretji odstavek: »Vojni invalidi I. skupine imajo pravico do premanja invalidnine neglede na njih imovinsko stanje.«

V zadnjem odstavku se dodata po besedah: »ob pogoju iz prvega« besedi »odnosno tretjega«, po besedi: »paragrafa« pa odpade pika in se doda: »odnosno drugega odstavka § 99.«

§ 5.

V prvem odstavku § 12. odpadejo besede: »ki so siromašni«, po besedi »vojne« pa odpade pika in se doda: »neglede na imovinsko stanje.«

V tretjem odstavku se zamenjajo besede: »vojni invalidi I., II., III., IV., V. in VI. skupine« z besedami: »vojni invalidi I. skupine, neglede na imovinsko stanje, kakor tudi vojni invalidi II., III., IV., V. in VI. skupine.«

V petem odstavku odpadejo besede: »aktivni državni službi ali«.

§ 6.

V § 32: vrine se kot tretji nov odstavek: »Vdove, ki so in dokler so v aktivni državni ali samoupravni službi, ali ki uživajo svojo osebno pokojnino, prejemajo ustrezajočo invalidsko podporo samo za otroke neglede na to, da že prejemajo zanje draginjsko doklado, če otroci ne uživajo rodbinske pokojnine.«

Dosedanji tretji, četrti, odnosno peti odstavek postanejo četrti, peti, odnosno šesti odstavek.

§ 7.

V § 37.: v prvem odstavku se doda po besedah: »ter nimajo in dokler nimajo drugega polnoletnega sina« besede: »sposobnega za hranilca.«

Kot drugi se vrine nov odstavek: »Kot nesposoben za hranilca se smatra oni polnoletni sin, ki je v svojem običajnem poklicu telesno ali duševno stalno nesposoben za delo, kar se mora ugotoviti z zdravniško-komisijским pregledom. Kot nesposoben za hranilca se smatra tudi oni polnoletni sin, ki je osebno vojni invalid I., II., III. in IV. skupine.«

Dosedanji drugi, tretji in četrti odstavek postanejo tretji, četrti, odnosno peti odstavek.

§ 8.

V § 42., točka 2., se doda nov tretji odstavek:

»Osebe, ki jim je dovoljeno uživanje invalidskih prejemkov v inozemstvu, ne izgube pravice do državne zaščite in pomoči.«

§ 9.

V § 65. se doda nov zadnji odstavek:

»Kadar se opazi neenaka uporaba predpisov invalidske zakonodaje v posameznih oddelkih višjega invalidskega sodišča, se skliče na vabilo predsednika kakršnegakoli oddelka občja višjega invalidskega sodišča. O teh sejah se vodi poseben zapisnik. Na tej seji predseduje po činu najstarejši predsednik oddelka. Sprejeta odločba je obvezna za vse oddelke.«

§ 10.

V § 99. se doda po prvem odstavku nov drugi odstavek:

»Vojni invalidi II. in III. skupine se smatrajo za siromašne po prvem odstavku tega paragrafa, če ne plačujejo skupaj več ko 200.— dinarjev davka na leto.«

Drugi, tretji, četrti in peti odstavek § 99. postanejo tretji, četrti, peti, odnosno šesti odstavek.

§ 11.

V § 103.: črtajo se pod točko 3. — ob koncu prvega odstavka besede: »ki jim je bila dodeljena potem, ko je stopil v veljavo invalidski zakon iz leta 1925.«, po besedi »roditeljem« pa pride mesto večje pika.

Pod točko 12. se dodajo po besedah: »ki imajo polnoletnega sina« besede: »sposobnega za pridobivanje«.

§ 12.

V § 106. se dodata nov drugi in tretji odstavek:

»Po odredbah prejšnjih invalidskih zakonov se razpravljajo tudi one invalidske zadeve, o katerih ugotove invalidskega sodišča, da so ostale nerešene (nedokončane) po krivdi pristojnih oblasti, ne po krivdi prizadete osebe.

Če so bile take zadeve že rešene po prvem odstavku tega paragrafa, sme prizadeta oseba zahtevati ponovno so-

jenje v roku šestih mesecev od dne 1. oktobra 1930.«

§ 13.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga podpiše kralj, obvezno moč pa dobi z dnem, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Beograd, dne 18. sept. 1930.
Aleksander s. r.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje: Nikola Preka s. r.

Predsednik ministrskega sveta, minister za notranje posle, častni adjutant Nj. Vel. kralja, divizijski general Peter Živković s. r.

Videl in pritisnil državni pečat čuvar državnega pečata, minister pravde: dr. M. Srskić s. r.

Preskrba vojnih žrtev na Madžarskem.

Preskrbo vodi tako zvano ministrstvo za ljudsko dobrodelnost, pri tem pa se tudi veliko udejstvuje v ta namen ustanovljena organizacija vojnih žrtev.

Nadpregledne komisije v vseh komitatih so pod nadzorstvom gori navedenega ministrstva, ki vodi tudi likvidacijo vseh pokojnin. Pokojnine priznava za to postavljena komisija v prvi inštanči, v drugi pa ministrstvo za ljudsko dobrodelnost.

Višina pokojnin je bila nazadnje določena v letu 1927. Pri tem prihajata v poštev nesposobnost in čin v vojski. Invalidi so ocenjeni v 4 kategorijah in sicer 25, 50, 75 in 100%. Oni ki imajo pod 25%, ne prejemajo nobene pokojnine. Invalid s 100% nesposobnosti kot redov dobi mesečno 80 pengö (800 Din), podoficir 120 pengö (1200 Din), oficir pa 240 pengö (2400 Din).

Vdove, sirote in invalidi izpod 25% imajo pravico do odpravnine v obliki triletne temeljne pokojnine. Za drugo preskrbo imajo različne naprave. Tako obstoja državni invalidski dom, v katerem se sprejmejo vsi invalidi, ki niso sposobni za noben poklic ter imajo najmanj 75% nesposobnosti. V zavodu dobivajo brezplačno stanovanje, hrano, obleko, zdravila itd. Zato pa se jim pokojnina zmanjša za 50—66%. Sedaj imajo v oskrbi 200 invalidov. V zavodu pletejo košare, izdelujejo ščetke itd., za kar dobivajo posebno plačo. V zavodu imajo svoj kirurški ortopedski oddelek.

V Budapestu je zavod za pljučno bolne vojne žrtve, ki ima prostora za 210 ležišč. V njem je tudi nekaj vojnih sirot. Zavod je opremljen z laboratoriji, rentgenom in vsemi pripomočki za zdravljenje.

Protezna delavnica je celo tovarniško podjetje. Invalidi dobivajo vse potrebne ortopedične pripomočke v času kakor ga odrede zdravniki.

Imajo tudi nek posebni »upravni fond«, iz katerega se vzdržujejo posebne štipendije posebej za invalide, sirote in vdove ter za slepce in pljučno

Zakon

o izpremembah in dopolnitvah invalidskega zakona z dne 4. julija 1929. in njega izprememb in dopolnitev z dne 4. decembra 1929.*

§ 1.

V § 1.: pod točko 2.c) odpadejo vejica in besede: »o katerih pa se zanesljivo ve, da niso niti pobegnili niti se vdali sovražniku«.

§ 2.

V § 4.: kot drugi odstavek se doda nov odstavek:

»Za vojnega invalida po odredbah prejšnjega odstavka se smatra tudi oni vojni, ki brez lastne krivde popolnoma izgubi vid in postane slep, toda ob pogoju, da to ni posledica kake predvojne bolezni;«

dosedanji drugi, tretji, odnosno četrti odstavek postanejo tretji, četrti, odnosno peti odstavek.

§ 3.

Drugi odstavek § 7. se izpremeni in se glasi:

»Invalidi iz prejšnjega odstavka in vojni invalidi katerekoli skupine, ki se brezplačno zdravijo v bolnici za duševne bolezni, prejemajo, dokler so v invalidskem domu ali v bolnici, eno tretjino svoje osebne invalidnine, ostanek invalidnine z rodbinskimi dokladami — če imajo do njih pravico — pa prejemajo njih rodbine. Ta ostanek inva-

* Službene novine kraljevine Jugoslavije z dne 1. oktobra 1930., št. 224/LXXVIII/474.

LISTEK.

Andre Elisseau:

Maščevalec.

Od tistega časa, ko je stopil z ladje na francoska tla, so ga začeli zopet mučiti vraskovrstni spomini.

Preteklost je zopet vstala pred njim. V tej državi se je zopet rodil, tu je preživel najlepše čase svojega življenja in tu je pretrpel svoje najtežje dneve. Leta vojne, v katerih je toliko pretrpel, niso bila tako strašna, kakor duševne bolečine, ki jih je moral premagati, ko ga je zapustila sreča.

Kako je ljubil svojo Regino, Regino z velikimi, sijajnimi očmi! Kako je vse svoje zaupanje v njo; še več: tedaj celo, ko ga je začela varati!

Od tistega dne je preteklo deset let. A njegovo srce je krvavelo že sedaj, ko se je spomnil tega časa. Kaj se je prav za prav zgodilo z njo? Ali je dosegla srečo, katero je hotela na vsak način, po sili, osvojiti? Vse slabo, kar je bilo v nji, je prihajalo samo vslednjene koterije, od njenega stremljenja po luksuzu. Ko je Jules bil ruiniran, ga je zapustila in zbežala z nekim njegovim prijateljem.

Ko so bile objavljene vse formal-

nosti ločitve, je odšel v Kanado s svojim tovarišem iz vojne, nekim Harry Smithom. Kakšna ironija usode: Od tistega časa, ko se je pomiril in ko mu je postalo vseeno, se mu je sreča zopet nasmehljala. Dve leti je bil Smithov kompanjon, prodajajoč krzna. Dve leti pozneje je našel bogata ležišča zlata. Sedaj sta bila oba tako bogata, da prsto nista znala, kaj naj začneta s tolikim denarjem. Ali ta leta, kar sta preživela v tujini, sta ostarela.

Prišedši v Pariz, se je Jules obrnil na agenturo Garrick:

»Poiščite mi Regino Mandon, ločeno Karule. Stroški postranska stvar.«

Pet dni potem je imel vse potrebne informacije. Po svoji ločitvi je postala Regino prijateljica nekega Halliera, uradnika zavoda za zavarovanje, katerega je kmalu zapustila in se poročila z odvetnikom Tolmarom. Zlobni jeziki so govorili, da je svojega drugega moža varala kakor prvega.

»Kako je vse to ostudno! Strašno!« je zamrmral Jules, čitajoč pismo prijatelju.

»Kakor vidim, niste ravno navdušeni s svojo iznajdbo? Vrniva se rajši zopet v Kanado preden izveste še neprijetnejše novice!«

»Ne, hočem jo zopet videti... ali tako, da ona tega ne sme niti slutiti.

Spremenil sem se tako, da bi me ne mogla spoznati.«

Se enkrat je zvedel, da Regina redno zahaja v neki čajni salon v ulici Royale. Čutil je nekak strah, čakajoč na trenutek, kedaj jo zagleda pred seboj. Upal je, da ga ne bo spoznala.

Takoj jo je spoznal, ko je vstopila. Ko je opazil, da se ona ni prav nič spremenila, da je izgledala še vedno, kakor prej, še več, da je izgledala kakor pomlajena, se je ves zavzel. Še vedno te prekrasne oči, usta kakor jagode, izraz obraza poln zaupljive naivnosti, da bi človek nikakor ne mogel pomisliti, da je ta ženska sposobna biti tako potuhnjena. Vsedel se ji je nasproti in se smehljaj. Ko se je dovolj dolgo »upirala«, je soglasila prisesti k njemu. Predstavil se ji je kot Smith in videlo se je, da ona ni imela niti pojma, s kom se je prav za prav pogovarjala.

Regina je med razgovorom dala čutili, da se ne počuti doma prav srečno in da bi rada pristala, če bi ji dvoril kak diskreten in darežljiv kavalir. Jules jo je mirno poslušal in njegovi občutki so začeli kolebati med preziranjem in ljubeznijo, ki se je začela zopet buditi v njegovem srcu. V tistem hipu je čutil ob enem tudi grozno ljubosumnost in baval se je z mislijo, kako bi se

maščeval nad to žensko, ki je to tudi zaslužila. Ali kako? Naposled se mu je zdelo, da je našel tisto pravo sredstvo. Hotel ji je vrniti zob za zob, hotel se je osvetiti za to, da se je pretvarjala ves čas njunega zakona in uničila njegovo življenje. Pod tujim imenom ji je hotel omogočiti življenje princeze, a potem, ko se bo že navadila na ta luksuz — jo prepusti bedi.

Ko je Smith zaznal za njegovo namero, je samo skomizgnil z ramami.

»Gentlemen se nikdar ne maščuje na tak način. Ali ubiti osebo, o kateri je mnenja, da je to zaslužila, ali pa ubiti vsako čustvo v sebi in smatrati tisto osebo za mrtvo! To je moje mišljenje, dragi prijatelj, predstavljajoč si, da ste me vprašali, kaj mislim o tem.

*

Jules je z Regino pobegnil v Italijo. Nastanila sta se v najelegantnejšem hotelu. Od časa do časa sta najemala razkošne palače s prekrasnimi vrtovi. Regino so nabavljali obleke veliki pariški krojaški saloni. Imela je neomejen kredit. Bila je najelegantnejša med vsemi, a njena brezbržnost je dosegla svoj vrhunec. Ko je bila sama s svojim prijateljem, je bila silno nežna, a pri tem tako vesela in razposajena, da je zelo čudno zvenelo, ko je z velikim obžalo-

bolne. Tako se je izdalo za občo preskrbo v letu 1929-30 skupaj 43,265,390 pengö. V ta namen imajo posebni invalidski davek.

Organizacija obstoja pod imenom Deželna-narodna zveza vojnih invalidov, vdov in sirot in stoji pod nadzorstvom države. Minister delegira vedno v zvezo posebnega komisijonarja, ki ima nalogo orijentirati se vedno o željah in pritožbah članov in nadzoruje poslovanje.

V zadnjem času je predlagala zveza znatno povišanje pokojnin in sicer od 80 na 120 pengö, pri nižjih kategorijah pa od 32 na 64 in od 16 na 32 pengö mesečno.

Do sedaj se daje cela preskrba na podlagi neke zasilne odredbe, za invalidski zakon pa se še vedno bore. Zahtevajo tudi zgradbo novih bolnic za vojne žrtve in preskrbo invalidov po gotovih poklicih.

Invalidi, ki imajo velike družine, naj bi dobili od države zemljišče, na katerem naj bi se jim zgradile hiše.

Tudi zahtevajo posebne zavode za sirote, v katerih naj bi se izobraževale na državne stroške.

Zboljšanje prejemkov vojnim žrtvam na Čehoslovaškem

Dolgotrajna borba za zboljšanje položaja našim tovarišem čehoslovaškim invalidom in drugim vojnim žrtvam je našla odziv. Izšla je novela k invalidskemu zakonu in sicer 17. septembra 1930.

Invalidom nad 85% nesposobnim, katerih je 3961 po številu, so mesečni prejemki podvojeni. Tudi dodatki za družine so podvojeni ter podlaga za upravičenost prejetja razširjena. — Vojni slepci ter njim enako smatrani invalidi, ki so postrežbe potrebni, prejemajo posebno doklado po 1800 ČK letno.

Tako pride v poštev za to posebno doklado 1062 težkih invalidov. Vojnim vdovam, ki so dosegle 55 let starosti, ali pa so najmanj za 85% delanezmožne (bolne) ali pa ako skrbje za najmanj 3 neposkrbljene otroke, manj kot 14 let stare, je povišana mesečna renta od 129,16 Kč na 142,50 Kč. Takih vdov je 13.237 po številu. Vse to zboljšanje velja za nazaj od 1. julija 1930. Narodna skupščina je sprejela resolucijo, da je vlada dolžna predložiti skupščini nov zakon, po katerem bo mogoča v nekaterih slučajih naknadna (zamudna) prijavnost za pravice vojnih žrtv. Istotako naj vlada predloži skupščini nov invalidski zakon glede povišanja prejemkov vsem vojnim žrtvam. Narodna skupščina je izjavila, da s to novelo problem preskrbe na Čehoslovaškem še ni rešen in da bo treba v bližnjem času posvetiti temu vprašanju temeljito pažnjo.

Tako piše glavno glasilo zveze čehoslovaških vojnih žrtv in pozdravlja te uspehe po večletni borbi za pravice.

vanjem in kakor z nekako melanholijo govorila o svojem prvem možu. Hvalila je njegovo zvestobo. A nekoč se je celo obtožila, da je takrat, vsled neke nepreračunljive neumnosti in neopreznosti mogla zapustiti tako dobrega in poštenega človeka.

»Ali se nisi nikoli informirala, kako je z njim? Ali nisi mogla zvedeti, kaj se je z njim zgodilo?« jo je vprašal pseudo-Smith.

»Kako bi naj to zvedela? Zdi se mi, da je tam nekje v ledeni puščavi poginil. Ali ne govoriš rajše o teh žalostnih spominih, ker lahko zaplakam.«

»Ali če bi se on naenkrat vrnil in bi te še vedno ljubil?«

»Verjemi mi, da bi mi bilo neizmereno težko, da izbiram izmed vaju...«

Jules je čutil, da Regina pravzaprav ni nikdar poznala prave sreče: tu, na lepem jugu je živela v razkošju, kakor v nekakšnih sanjah in ni imela priložnosti, da dokaže svojo ljubezen. Zato se je hotel z njo vrniti v Pariz. Zakaj tu, v Italiji, ne bo nikakor mogel spoznati njenega pravega značaja.

In navidezni Amerikanec je najel v Avenue Bois v nekem hotelu prekrasno stanovanje, v katerem je prej stanovala neka igralka, ki je v igri zgubila vse svoje premoženje. V tem stanova-

Dne 5. oktobra t. l. so se vršili po vseh večjih krajih Čehoslovaške invalidski shodi, na katerih so govorniki članom pojasnjevali nove pogoje zaščite ter inicijative, ki jih je dala organizacija k temu in bodočemu vprašanju preskrbe tamošnjih vojnih žrtv.

Naše gibanje.

Letos o Vseh svetih.

Obiskali smo vojaške grobove. Ne samo v Ljubljani, tudi drugod se naše organizacije zanimajo za grobove padlih in umrlih vojnih tovarišev. Kjer ni vojaških grobov, imajo pa vsaj spomenike padlim vojakom, da se pri njih ustavljajo, jih ozaljšajo s cvetjem in lučicami.

Spored letošnjih žalnih prireditev v Ljubljani je bil lep. Zveza bivših vojakov je kot običajno aranžirala svečanost na ljubljanskem pokopališču. Vojaštvo in šolska mladina so lepo popravili številne grobove, položili nanje cvetja, na dan prireditve pa so gorele na vseh sveče.

V nedeljo dne 2. t. m. je bil deževen dan, a kljub temu se je zbrala veličanska množica meščanov ob spomeniku judenburških žrtv. Navzoč je bil komandant mesta general g. Popović s številnim oficirskim zborom in častno četo vojakov. Združeni pevski zbori so zapeli; pod judenburškega Janeza pa je stopil bivši kurat g. Bonač ter s svojim govorom posegel v srca tisočglave množice. Glave so klonile, zavladala je kratka tišina, iz katere nas je vzdramila mogočna salva, pozdrav vojščakov borcem. Bivši kurat g. Kogej je intoniral libero, vojaška godba je dala odmev žalostnih slovenskih skladb po vsem pokopališču. Zatem pesem »Oj Doberdob, slovenskih fantov grob«. Misli so bile tam gori, kjer leže nepozabni fantje daleč od ljubljene odrešene domovine.

Drugi dan smo zaključili spomin z žalno mašo, ki sta jo priredila naše Udruženje in Zveza bivših vojakov v frančiškanski cerkvi.

Ureditev vojaškega pokopališča v Ljubljani.

Zveza bivših slovenskih vojakov iz svetovne vojne je podvzela potrebno akcijo, da se preuredi vojaško pokopališče. Naša dolžnost je, da gremo v tem oziru vzporedno z drugimi narodi, ki so vojna grobišča krasno uredili. Načrt je načrt za spominski gaj vsem žrtvam svetovne vojne na ljubljanskem pokopališču, od priznanega strokovnjaka. Prostor se bo skrčil in okoli 8000 do 9000 grobov bo koncentriranih v izbrani obliki v podzemskih slovenskih grobnicah. Okoli njih bo gaj s cvetličnimi nasadi različnih vrst, posebej spomladanskih zvončkov, trobentic, žafra, napravljene bodo posebne grede rododendrona, gaj bo zasajen z drevjem, ki ga bo krasilo in privabljalo ptice pevke. Grobnice bodo razdeljene po narodnostih, označevale jih bodo velike napisne table, kje se nahaja kaka

nju se je začela kmalu sestajati nekoliko čudna mešana družba. Z velikim zneškom se je Julesu posrečilo doseči, da je Reginin drugi mož molčal.

Bilo je to 10. septembra, ko je Jules našel Regino. 9. marca, okrog devetih zvečer, se je pojavil pravi gospod Smith, da obišče svojega prijatelja, ker jutri poteče rok. Njemu že preseda, da tava po Evropi pod Julesovim imenom. Preteklo je šest mesecev vašega eksperimenta! Prišel je čas ločitve!

Tisti večer je Jules z Regino obiskal neko gledališče na boulevardu. Regina je bila v večerni toaleti, brez rokavov. Ogrnila se je s prekrasnim z zlatom vezanim kitajskim šalom.

»O, dragi prijatelj, ko bi samo vedeli!« je jecljal Jules. »Pomislite — ljubim to ženo do blaznosti. Tako je dražestna in šarmantna in tudi ona me ljubi. Ona je tudi s tolikim kesanjem in sožaljenjem govorila o svojem prvem možu. V resnici ni tako hudobna, kakor sem mislil jaz in mnogi drugi. Ne verjel bi, ako bi se sam o tem ne prepričal. Mogoče, da se je tako zelo spremenila... Najpametneje bo, da ji priznam in se ji dam spoznati. Glavno je, da mož pristane na ločitev. Tedaj bi lahko začeli novo življenje!...«

skupina, posebej bodo slovenske žrtve iz Judenburga, Suhega bajerja, koroških legijonarjev i. dr.

Želimo, da bi ta plemenita akcija našla pri merodajnih, pa tudi pri občinstvu mnogo odziva, da se bo v najkrajšem času uresničila.

Predlog iz Zagorja.

Krajevni odbor UVI v Zagorju stavlja Oblastnemu odboru sledeč predlog:

Vse one Krajevne odbore, kateri niso poravnali za prvo polletje naročnine za list, ki ga dobivajo njihovi člani, naj Oblastni odbor razpusti, list pa dotičnim ustavi. Ako je plačala ena tretjina članov in odbornikov naročnino, drugi dve tretjini pa ne, se jih smatra za zanikerne, ker pokažejo, da jim je invalidsko vprašanje deveta briga.

Na delegatski anketi se je sklenilo, da skrbi vsak Krajevni odbor za naročnino in pošilja denar za vsakega pol leta upravi.

Vsled tega ne morejo trpeti oni naročniki, ki plačajo naročnino za celo leto, da bi lista ne prejeli, ker resnično skrbje, da ima svoje pogoje in podlago.

Proč s takimi, ki delajo samo tesnobo v organizaciji in jo spodjedavajo.

Opomba: Mišljenja smo, da bo treba v najkrajšem času urediti zadevo s spečimi organizacijami, ker to zahteva točno skupno delovanje in bo Oblastni odbor vsekako o tem resno ukrepal.

Poročilo iz sestanka v Ptuj.

Po sporočilu, da se misli naše vprašanje zboljšati, je naša organizacija sklicala svoj sestanek, da izrazimo svoje želje. Prišlo je poleg odbora več članov. Tov. Maroh je čital poročilo iz časopisov, kako so spremenjene neke točke invalidskega zakona in iz sestanka invalidov v Ljubljani, pod vodstvom tamošnjega Krajevnega odbora ter njihove predloge, katere smo vzeli z odobravanjem na znanje.

Kako krivično je sedanje stanje invalidov, smo stavili za vzgled invalida Ivana Vuzma, ki je dobil svoje pravice od vseh inštanca zavrjene samo, ker je bil kaznovan, da je lovil ribe. Niti protete več ne dobi.

Kako močno so prizadeti invalidi z notranjimi boleznimi brez vidnih hib, ker se jim vse odreka! Izpod 30% nesposobne se je kar enostavno črtalo, vendar bi morali dobiti zdravljenje ako ga potrebujejo in mesto pokojnine vsaj odpravnino.

Na to smo obravnavali, kako neprimeren je davčni cenzus, posebno pa še, ker ga je treba vpoštevati za nazaj ob času onesposobljenosti in ako je človek takrat kaj imel. Saj ga je ravno vojska lahko uničila, da je postal revež. Kaj bi imela pri podpori opraviti preteklost? Tov. Janžekovič je opozarjal na nemogućnost ponovnega pregleda invalidov izpod 60%, kar je razumljivo. Kaj pa, ako komu odrežejo nogo? Invalidom bi se tudi lahko dalo brez izjeme prosto vožnjo in tudi vdovam. Pri ortopedi-

Ko je tisti večer Jules priznal Regini vse, mu je planila okrog vratu.

»Oh, kako srečna sem!

In njene besede so zvenele tako iskreno.

Samo, če bi Jules preiskal njeno ročno torbico, bi našel pismo od direktorja agencije Garrick:

»... Milostiva gospa, bodite prepričani, da vas hočemo osrečiti in zato smo vam izdali pravo ime človeka, ki se toliko interesira za vas...«

I. V.

LEVANTE

mednarodna špedicijska družba z omejeno zavezo LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 30

se priporoča cenj. invalidom, obrtnikom in trgovcem, ki dobivajo kako blago iz inozemstva, za posredovanja, špedicijo, zavarovanje i. t. d. izvršuje naročila hitro, točno in poceni.

ranju se navadno odreka popravo in napravo zob, a vendar je to lahko vzrok mnogih bolezni.

Na predlog tov. Senčarja je treba, da se Udruženje zavzame za oprostitev poštne, ker izvršuje same pomožne posle občne uprave, pa tudi državnih, banovinskih in vseh občinskih taks. Tov. Janžekovič je za to, da bi se moralo staviti primerna sredstva za brezobrestna državna posojila invalidom.

Treba bi bilo več tolmačenj, da ne bo vsak obračal zakonite določbe, kakor bo hotel. Tako se lahko tolmači, da invalid izgubi pravice tudi, ako je iz avstrijske vojske pobegnil in šel k dobrovoljcem za našo osvoboditev. Vse te zahteve so se zbrale v primerne predloge, da jih bo naše celokupno Udruženje zastopalo. Tako je potekel sestanek, ki je pokazal mnogo interesov za našo pravično stvar.

Krajevni odbor UVI v Celju pozivlja vse svoje člane, da takoj plačajo članarino in naročnino za leto 1930, ker je bil odbor primoran plačati naročnino za list »Vojni invalid« naprej, do konca leta 1930, drugače list ne bi več izhajal.

Vse člane se opozarja, da se jim bo list s t. l. 1931 ustavil, če ne bi naročnine do konca tega leta plačali.

Krajevni odbor udruženja vojnih invalidov v Žireh poziva vse člane in članice, ki še niso poravnali članarino za leto 1930, da to čim prej poravnajo, sicer bo odbor primoran postopati tako, kot je že vsak član obveščen pismeno, ker je še mnogo članov in članic, ki se klub opominu še niso odzvali.

Krajevni odbor UVI v Novem mestu. Pozivamo vse člane in one, ki so zbog redukcije ali rešenja invalidskega sodišča izstopili iz Udruženja, in ki so doslej prejeli »Vojnega invalida«, pa še niso poravnali naročnine zanj za leto 1928, 1929 ter 1930 naj to takoj store, ker bi se sicer morala članarina od njih izterjati in bi morali biti črtani iz članskega imenika, s čimer izgubijo vse ugodnosti, ki jim sicer pripadajo kot članom udruženja. Kdor je list prejemal, naj se zaveda, da ga je obvezan tudi plačati!

Obenem pozivamo tudi vse vojne invalide, ki so bili reducirani in ki jim je bila vsled bolezni, nastale po vojnih posledicah, invalidnina ukinjena, da pristopijo k svoji organizaciji, ker bo itak še nov invalidski zakon, ki bo prizadete tudi vpošteval, ter jim nudi možnost, da dosežejo ono, kar so brez lastne krivde zgubili, in kar jim po pravici pripada.

Železniške legitimacije za upokojujence, invalide in njih rodbine.

Vsi upokojujenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije leta 1926 in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih po možnosti vrnejo do 30. novembra t. l. finančni direkciji, odseku za računovodstvo v Ljubljani.

Da moremo izposlovati od direkcije državnih železnic nove železniške legitimacije, naj se prošnjam priloži slika, 10 Din v gotovini in zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice. Železniške legitimacije pa, katerim koncem tega leta ne bo potekla petletna doba, naj se predložijo za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu do 15. decembra 1930.

Prošnje za legitimacije, predložene po navedenih terminih, se bodo mogle vpoštevati šele po novem letu. Tekom leta vložene prošnje za izstavitev novih legitimacij se pa ne bodo predlagale direkciji drž. železnic posamezno, ampak le skupno in največ dvakrat mesečno. Take prošnje naj se torej pravočasno vlagajo, ne pa šele takrat, ko se legitimacije že rabijo.

Končno vabimo vse upokojujence in upokojujence, da prilagajo v bodoče vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah tudi zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice ali pa navedejo vsaj številko likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejša in lažja poslovanje.

Restavracija je razpisana na železniški postaji Dalj v Sremu. Licitacija bo 5. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici. Vložiti je treba pismene ponudbe. Pogoji so na razpolago v našem upravnistvu.

Štedovna i privredna zadruga invalida Savske banovine nam sporoča, da je preselila svojo pisarno v Zagrebu iz Pantovčaka 1 v Deželicevo ulico št. 39, I. nadstropje.

ZAHVALA.

Gera Stajanko, vdova po Tomažu Stajanko, 60% invalidu iz Zg. Pleterja št. 83 pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, izrekam na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo Krajevnom odboru UVI v Ptujju za podarjeno mi podporo v znesku 200 Din, ko sem bila v največji potrebi.

Trafike so razpisane v Ljubljani, Valentin Vodnikova ulica št. 15 (Udmat), in v isti ulici št. 18, na sv. Petra cesti št. 53, v Rožni dolini cesta XIX. št. 2, na Marijinem trgu (v mestnem paviljonu) in v Spodnji Hrušici pri Ljubljani št. 40. — Vojne žrtve, ki bi reflektirale na katero izmed teh trafik, morajo imeti pred vsem v dotičnih krajih lokale. Ako bodo reflektanti, naj se oglašijo najkasneje do 25. t. m., sicer se bodo trafike podelile sedanjim prosilcem. Zglasiti se je med uradnimi urami pri Krajevnom odboru udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica, soba št. 3.

Krajevne odbore opozarjamo, da uredite plačilo glede lista »Vojni invalid« v smislu zadnje okrožnice. Pripočamo, da pozovejo svoje članstvo že sedaj, da naj prinese ali pošlje naročnino za prvo polletje ali vsaj četrtletje prihodnjega leta, da bo upravništvo lahko ob novem letu dobilo plačano. S tem bomo našemu listu najboljše zagurali obstoj. Priporočljivo je tudi, da one organizacije, ki imajo čekovne račune, pošljejo članom kar položnice z okrožnicami ozir. pozivi. Ako bodo organizacije delovale v tem smislu, bo šlo gotovo v redu.

V Franciji je bil doslej termin za končno prijavo vojnih žrtev v svrhu zaščite in prejemanja rente po invalidskem zakonu do 31. decembra 1930. Na prošnje invalidskih organizacij pa je bil pred kratkim ta termin podaljšan še za 5 let tako, da poteče šele 31. decembra 1935. (Kaj takega bi bilo potrebno tudi pri nas.)

V Parizu poleg »Porte de Ehoisy« je bil pred kratkim vsekane temeljni kamen za tako zvano naselbino bojevnikov, ki bo stal na zemljišču, obsegajočem 5000 m². Na tem prostoru bo več poslopj, ki bodo imela 278 stanovanj. Stanovanja bodo izključno za bivše bojevnike svetovne vojne. Poleg tega bo posebni hotel za samce, ki so postali v vojski invalidi. V poslopjih bodo čitalnice, restavracije, delavnice, pa tudi posebna lekarna in konzum.

Krajevni odbor v Ljubljani naznanja, da dosti vpisanih članov in članic še za letošnje leto ni poravnalo članarine. Dotične opozarja, da poravnajo gotovo do konca tega leta članarino in list, sicer bodo po 1. januarju 1931 izbrisani iz organizacije. Ker se pripravljajo običajna božičnica, bo gotovo mnogo takih, ki bodo hoteli plačati članarino šele, ako bodo vpoštevani pri podpori. Opozarjamo, da bomo smatrali take za nestalne članice in bodo imeli prednost le redni člani. Kdor ne more osebno, lahko plača po položnici, toda piše naj poprej, da mu pošljemo že izpolnjeno položnico.

Knjige invalidskega zakona. Že z okrožnico smo pozvali vse Krajevne odbore, da naj naznanijo, koliko imajo v zalogi še starih invalidskih zakonov iz leta 1926 in koliko novih iz l. 1929. Mnogo jih še ni odgovorilo, zato jih ponovno pozivamo, da to sporoče. Priporočamo pa, da nove invalidske zakone še nadalje priporočajo članstvu, ker jih je še nekaj v zalogi.

Člansko knjižico je izgubila vojna vdova Pfeifer Antonija iz Kotredežarove 6, p. Zagorje. Kdor bi jo našel, naj jo vrne. Svarimo pa pred izrabljanjem.

Ali ste že član Ljudske samopomoči v Mariboru? To društvo daje podpore za slučaj smrti. Pogoji so sprejemljivi za vsakega in jih lahko izpolnjuje. Kako dobrodošla je znatna pomoč v kakem smrtnem slučaju, ki se takoj izplača. Priglasite se pri Stanku Tomcu, tajniku Oblastnega odbora udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica.

Politične in druge novice.

Zahteve indskih knezov. Indski knezi so na vseindski konferenci stavili svoje pogoje za pristop k vseindski zvezi. »Daily Telegraph« poroča, da so zahtevali, da mora podkralj kot zastopnik kralja ostati v Indiji, pridržali pa so si vse pravice glede dinastičnega vprašanja v svojih državah. Dalje zahtevajo udeležbo pri vseh državnih poslih ter da se gotove pravice podkralja odstopijo svetu knezov. Vojska ostane kakor dosedaj pod vodstvom podkralja, pogodbe s krono pa morajo ostati kakor do sedaj in se ne smejo spremeniti v pogodbo med krono in vso Indijo.

Težak gospodarski položaj Italije. Znižanje delavskih plač se bo začelo. Mussolini je imel ves zadnji teden dolge konference o gospodarskem položaju Italije z merodajnimi gospodarskimi voditelji in finančniki. Pri tem se je soglasno priznalo, da je neizogibno, da se zmanjšajo mezde v industriji, da bo ostala konkurenčna doma in v inozemstvu. Obenem pa se ima, kakor v Nemčiji, začeti akcija za znižanje cen, kakor je bila že določena za krušne cene. Tudi na borzah hočejo brezobzirno začeti boj proti baisse politiki, kar dokazujejo notacije na milanski borzi. Mussolini bo izdelal primeren zakonski načrt, katerega bo sprejel ministerski svet v torek.

Korektura meje proti Madžarski. Na jugoslovansko-madžarski meji v komitatu Zala se je v prisotnosti madžarskih in jugoslovanskih zastopnikov popravila meja, pri čemer je Jugoslavija namesto denarne odškodnine, ki je bila določena v mirovni pogodbi za vodovodna regulacijska dela, odstopila Madžarski 500 juter gozda.

Oborožitev v številkah. Ruska rdeča armada šteje 1.200.000 mož, letal imajo sovjeti 1400, tonaža vojnih ladij znaša 142.000 ton.

Združene države S. A. imajo 328.000 mož močno armado, 3000 letal in 1.250.000 ton vojnih ladij.

Angleška vojska šteje 186.100 mož, vojnih letal imajo 1550, tonaža vojnega brodograja pa znaša 1.280.000 ton.

Italija ima 630.000 mož močno vojsko, vojnih letal 1160 in pa 280.000 ton vojnih ladij.

Francoska armada šteje 656.000 mož, vojnih letal ima 4570, tonaža vojnega brodograja znaša 400.000 ton.

Poljska vojska je močna 300.000 mož, vojnih letal imajo 1000.

Nemčija ima uradno 100.000 mož vojske in 177.000 ton močno vojno brodograje; neuradno je pa seveda ves narod v službi državne obrambe.

Beg z rodne grude. »Giornale d'Italia« je zvedela, da se bo na seji italijanske zbornice

dne 26. novembra vzela v razmotrivanje znana interpelacija fašističnega poslanca Caselschega, ki zahteva, da notranji minister podvzame naj-energičnejše korake proti slovenski duhovščini v Julijski krajini, ki se bo zamenjala z italijanskimi duhovniki, da se bo slovensko prebivalstvo prilagodilo razmeram. Na to interpelacijo bo odgovoril državni tajnik v notranjem ministrstvu Armiti.

Listi poročajo nadalje, da prebivalstvo Julijske krajine zapušča domove in beži preko meje. »Popolo di Trieste« pozdravlja ta korak in naglašja, da je bolje, da vsi tisti, ki jim ni po volji živeti v Italiji, Italijo zapustijo. »Piccolo« predlaga, da se prebivalstvo v okolici Trsta, ki ni italijansko, enostavno iztira. Ob vseh obmejnih conah, ne samo v Julijski krajini, marveč tudi ob francoski in švicarski meji, izvršujejo fašistične oblasti najstrožjo kontrolo, da preprečijo beg političnih osumljencev. Vse te osumljence izročajo sodiščem, ki jih najstrožje kaznuje zaradi poskusa preko-račenja meje. Na Reki, v Trstu in v Gorici so sodišča sodila že več osumljencev in so procesi na dnevnem redu.

Primorski fantje nočejo v milico. Tržaški listi poročajo, da je občinski komisar v Dolini pri Trstu poslal vsem mladeničem od 18. do 20. leta poziv, naj se vpišejo v milico. Iz Ricmanj, Boršta in Drage se ni nihče odzval. Fantje iz Poljanca pa so vsi prišli v občinski dom. Komisar Radovani jih je lepo nagovoril in še enkrat pozval, naj se vpišejo v milico. »Kdo se vpiše?« je vprašal obrnjen proti fantom. »Nihče!« so mu ti odgovorili in demonstrativno zapustili dvorano. Iz vrste odhajajočih so se začeli klicati proti Italiji. Komisar je o dogodku poročal na tržaško prefekturo. Drugi dan je prišel ukaz, naj se vsi mladeniči, ki se niso vpisali v milico, zaprejo. In res so karabinjeri vse pobrali in odpeljali v Trst. Vsled napada na miličnika Kureta je bilo zaprtih v dolinski občini silno mnogo ljudi. Število aretirancev znaša nad 200, ako prištejemo tudi mladeniče, ki so bili aretirani, ker se niso hoteli vpisati v milico. Na več krajih so karabinjerji odpeljali kar vso družino z otroci vred. Tako so vasi Ricmanje, Boršt in Boljunec skoro evakuirane.

Razvitje prapora. Preteklo nedeljo je pro-seški fašiji razvil svoj prapor ob navzočnosti tržaškega župana. Fašistični tajnik je poudaril, da so vaščani prostovoljno prispevali za prapor. O dogodku so obširno poročali rimski listi. Vsi časniki so previdno zamolčali, da je prav tisti dan na Kontovelju pri Proseku vihrala tudi slovenska zastava, ki so jo neznanci obesili na neko drevo. Šele okoli osme ure so jo opazili orožniki in jo sneli.

Gospodarstvo.

Koliko hrane potrebuje jajčarica?

Prost izlet na pašo na razsežnem vrtu ali pašniku nudi najboljšo poročilo, da se jajčarica prehrani najbolj naravno, po svoji lastni volji in obenem najceneje; taka naravna prehrana v svežem zraku pospešuje prebavo in krepi kurje telo, da je zdravo, čvrsto in sposobno, proizvajati čim več in čim lepših jajc. Najbolj prikladno pašo najde jajčarica na rodovitni črni prsti (brna, humus), ki pa vendar ne sme biti prevlažna ali mokra. Na tej črni zemlji raste tudi v času suše mnogo dragocene zelene krme; navadno pa v njej tudi gomezi in mrgoli obilica golazni in gomazni. Čim bolj zgodaj v jutru nastopajo kokoši te neomejene pohode, tem več jajc pride v košaro in tem več dinarčkov v možno. Zaspane in poležu, ki poleti kokošim odpira stajo (kurnik) šele ob šesti uri, je najboljši del dneva že izgubil; kajti množica črvov, ličink in polžkov se je že zopet poskrila v svoja zakotna skrivališča, da jih kokoši ne najdejo več. Uboga peščenina ni nikakor tako primerna, ker rodi in plodi mnogo manj zelenja, pa tudi manj živalske hrane; zato spada na peščena tla klavna kokoš, ki jo pitamo in redimo radi mesa. Da si večji del krme sama poišče, potrebuje dorasla kokoš vsaj 30 kvadratnih metrov pašnika; čim več pa tem bolje.

Kakor pa je svobodni izlet zaželen, vsečen in prijeten, vendar pa ni neogibno potreben. Tudi na omejenem prostoru dosežeš prav lepe uspehe, toda predpogoj je čistota in podvojena previdnost, da kokoši ne opitaš. Neobhodno potreben pa je poleg kurnika poseben prostor, kjer se kure v pesku in pepelu kopljejo, grebejo in brskajo; zelene krme pa jim tudi ne odreci. — Celu v kletke zaprte jajčarice pridno nesejo; namreč pozimi ob obilni in tečni krmi, dobička pa bržčas ne prinašajo.

Koliko in kako hrano naj dam jajčarici, da znese eno jajce? Na taka in slična vprašanja odgovoriti je sploh nemogoče; kajti kokoš ni nikak avtomat, v katerega bi zgoraj vrgel mesto doterjano hrano, spodaj pa bi zato mesto blaga potegnili jajce. — Priznani nemški kurje-

rejci krmijo svoje lastne jajčarice z velikim uspehom takole:

(Dr. Wolf). a) Zjutraj: 60 gramov krompirja, 10 gramov pšeničnih otrobov, 5 gramov ribje moke, 10 gramov garnel (garnela = rak brez klešč, račič; hrvaško: račič obični, nemški Sandgarnee, latinsko Crangon vulgaris; v Poljančevi zoologiji ga ne najdeš); k temu še 150 gramov zelene krme.

b) Zvečer: 50 gramov pšenice ali 50 gramov ovsu ali 50 gramov ječmena.

Torej 315 gramov dnevne krme.

Pozimi pa namesto zelene krme poklada 50 gramov deteljne rezanice.

Wolf navaja, da sta ta klaja in zob prav obilno odmerjena. Če kokoš pohaja na prosti izlet, kajpada ta piča preostaja; tedaj mehka krma odpade in količino zrnja primerno zmanjšaš.

Tr. Trübenbach priporoča sledeče množine in mešanice za jajčarice, težke 2—3 kg:

a) Zjutraj: 30—50 gramov piče, ki jo sestaviš iz sledečih krmil: pšenični otrobi 6—10 gramov, istotoliko na debelo zmletega ječmena ali 12 gramov ovsenega zdroba; 6 gramov grahovega ali fižolovega zdroba; 6 gramov pšenične moke II. vrste, 12 gramov ovsene moke, 10 gramov deteljne moke; 6—10 gramov kuhane krompirja; 6 gramov kuhanega pustega mesa, mesne moke ali koščene moke. Prejšnji večer polij to zmes z vrelo vodo.

b) Opoldne: 30—35 gramov ječmena ali ovsu, menjaje.

c) Zvečer: 45 gramov pšenice ali turščice, ali pa od vsakega polovico; ali polovico pšenice in polovico ovsu (mesto koruze).

Zelene krme, kolikor je kokoš poželi. Razen tega 1 gram ribje moke v času, kadar kura nese.

Vobče pa pisatelj sodi, da 2—3 kg težka kokoš potrebuje vsak dan 75 gramov zrnja poleg zelene krme — a tudi v koruzi, ki jo prištevamo popolnoma suhim krmilom, se nahaja vode 10,6%, v pšenici 12%, v ovsu 10%. Krompir vsebuje nad 70%, korenje nad 80% vode. Tudi človeško in živalsko telo je v 60% svoje teže — voda. — Kaj pa jajce?

Sestavine jajca so: beljakovina 12,6%, tol-

šča 10,8%, mineralne snovi 0,6%, voda 76%. — Jajčna lupina je trdna, apnenasta, toda luknjčava.

V beljaku najdemo: beljakovine 12%, tolšče 2,5%, soli 0,5%, vode 85%.

V rumenjaku je: beljakovine 17%, tolšče 29%, nekoliko grozdnega sladkorja, železo vsebuječe krvno barvilo in 53% vode.

Raznoterosti.

KAKŠNA BO BODOČA SVETOVNA VOJNA...

Nemška ofenziva za splošno razorožitev je izzvala v francoski javnosti še vse večje razburjenje nego zmaga nacionačnih socialistov pri poslednjih volitvah. Zahteve nemškega tiska glede razorožitve v Franciji odločno zavračajo vsi pariški listi in strokovne revije, ki sedaj kar mrgole dokazov, kako je nemški pacifizem samo kulisa, za katero se skriva vse kaj drugega nego prava razorožitev in miro-ljubnost. Listi pribijajo, da je dandanes nemška letalska in kemijska industrija tako silna, kakor v nobeni drugi državi v Evropi.

Te dni sta izdala o tem vprašanju francoska častnika Charles du Hemme in Hubert Jacques pod alarmantnim naslovom »Français garde à vous« (Francoski, pozor!) knjigo, katere predgovor je napisal maršal Lyautey. V tej knjigi sta objavila naravnost senzacionalna odkritja o vojnih pripravah Nemčije. Knjiga je izzvala silno senzacijo po vsej Franciji.

V tej svoji knjigi pravita, da je nemška vlada takoj po ratifikaciji versailleske mirovne pogodbe naročila generalu von Seecktu, naj obnovi vojsko organizacijo nemške države. Ta vojskovodja je naravnost s čudežno sposobnostjo in spretnostjo znal v najkrajšem času premostiti vse težave in doseči sijajne rezultate. Kljub vsem strankarskim borbam je generalu von Seecktu uspelo organizirati disciplinirano vojsko, brez ozira na rezerve in razna društva, od katerih so najbolj močni »Kriegervereine« in »Regiments-Vereine«. Skupna bojna sila današnje Nemčije šteje preko tri milijone vojakov, ki se dajo v trenutku postaviti na bojno polje.

Toda človeška sila je za Nemčijo le drugovrstnega pomena. Imela bo le nalogo, da podpira operacije kemijsko-letalske ofenzive. Nemška vojna industrija deluje s polno paro in dosegla je takšen razvoj, da se z Nemčijo v tem pogledu ne more kosati nobena druga sila. Na ozemlju Berlina, Dresdena, Erfurta in Hanovera je zraslo v zadnjih letih nebroj majhnih tovarn, ki morejo zalagati v vojni materialom 3 milijone vojakov. Nemčija je do danes ustvarila 60.000 km dolgo mrežo letalskih prog. Letalstvo je pri njej bolj in silnejše organizirano nego kjerkoli drugod na svetu. Državi se je posrečilo združiti vsa društva za letalski promet v eno samo silno organizacijo — »Lufthansa«. Tako je država monopolizirala vse civilno in trgovsko letalstvo ter ga postavila pod svojo kontrolo.

Še vse bolj strašno orožje v nemških rokah pa je kemija. Nemčija proizvaja v svojih tvornicah takšne strahovite pline, da zmoreta dve toni takega plina iz višine 2 metrov v pol ure zastropiti zrak na ozemlju, kakršno je pariško, da ne pomaga proti takemu plinu nobena maska. Plin se dvigne do višine 35 m. Posebno strašen učinek ima bomba elektron, s katero se da zažgati celo mesto. Takšna bomba tehta komaj 1 kg. Ko pa se vžge, razvije do 3000° C vročine. Sto letal, opremljenih s takimi bombami, more povzročiti 17.000 požarov. Če uspe le petim takim letalom priti do Pariza, lahko povzročijo, da nastane v Parizu obenem 800 požarov. Eksplozivi, ki si jih je iznašla Nemčija, so tako strašni, da proderejo 19 do 24 metrov v zemljo.

Brošura se zaključuje z besedami: Francija se mora pripraviti na obrambo proti taki nemški ofenzivi.

Tudi če se predpostavi, da brošura v imenu skrajnega nezaupanja napram Nemčiji tu pa tam pretirava, je vendar neizpodbitno dejstvo, da se Nemčija tajno oborožuje in da s tem ona sama onemogoča vsako pravo razorožitev v Evropi in na svetu.

Smešnice.

Urezal se je. Kupovalka: »Ali imate še ono moko, ki ste jo imeli pretekli teden?« Trgovec: »Se! Se! Kolkol jo pa hočete?«

Kupovalka: »Nič, nič! Pridem zopet, kadar je ne boste več imeli!«

Lepa tolažba. Najemnik (ki si ogleduje stanovanje): »Toda poglejte, stanovanje je mokro, skozi strop prihaja vlaga. Ali je zmeraj tako?«

Hišni gospodar: »A, kaj še! Samo, kadar dežuje!«

Sv. Peter in verižnik. Verižnik pride pred nebeška vrata in potrka. Ko mu sv. Peter odpre, se začne med njima sledeči pogovor:

»Gospod sv. Peter, kako dolgo traja pri vas nebeščanih ena minuta?«

»Tisoč let.«

»Gospod sv. Peter, koliko pa velja pri vas en milijon dinarjev?«

»Eno paro!«

»Gospod sv. Peter, prosim Vas, podarite mi eno paro!«

»Počakajte eno minuto!«

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.